balans babbels

Uitgave van de Landelijke Oudervereniging Balans

Informatie voor spreekbeurt en werkstuk
voor kinderen vanaf groep 6
Uitgave van de Landelijke oudervereniging Balans en Steunpunt Dyslexie
Meer lezen: www.balansdigitaal.nl en www.steunpuntdyslexie.nl
Landelijk bureau Balans: tel. 030 - 225 50 50

balans

balans

Informatie voor spreekbeurt en werkstuk
voor kinderen vanaf groep 6
Tekst: **Miriam de Heer**

balans babbels

Daan

mijn moeder

mijn zus

mijn RT juf

die zit bij mij in groep 7

Dit zijn Daan en Romy en hun vrienden. Daan en Romy zitten in groep 7. Daan heeft dyslexie en Romy heeft dyscalculie. Ze moeten een werkstuk maken over dyslexie en dyscalculie. Op het vriendennetwerk Balansbabbels praten ze met hun moeders en een leerkracht: wat is dyslexie eigenlijk? En dyscalculie? Hoe komt het en wat kun je eraan doen? Zo krijgen ze de informatie die ze nodig hebben voor hun werkstuk.

In dit boekje lees je de babbels van Daan en Romy en hun vrienden. De informatie vind je terug in blokken. Achterin staan tips voor het maken van een werkstuk. Als je meer wilt weten over dyslexie of dyscalculie, vind je op de laatste pagina's tips om verder te lezen.

Romy

mijn moeder

mijn beste vriendin

mijn RT juf

die zit bij mij in groep 7

dit is de Balansbabbel van:

Daan

Jarig: 21 augustus
Lievelingsdier: krokodil
Lievelingskleur: groen
Hobby: scouting
Vrienden:

Ineke — mijn moeder

Emily — mijn zus

juf Hanny — mijn RT juf

Romy — die zit bij mij in groep 7

Esther — de moeder van Romy

Daan: Help! **Ik moet een werkstuk maken!** Over dyslexie. Dat vind ik hartstikke moeilijk. Want ik heb dyslexie…

Ineke: Kunnen wij jou helpen?

Daan: Ja graag. Maak jij het voor mij? Het moet over drie weken af zijn.

Ineke: Haha nee natuurlijk maak ik het niet. Maar ik wil je wel helpen. En pappa kan je ook helpen en Emily ook. Die weet er alles van.

Emily: Ja, dat kan je wel zeggen. 😐

Daan: Is het niet erg **toevallig** dat wij allebei dyslexie hebben?

Ineke: Nee hoor. **Dyslexie is erfelijk**. Dat betekent dat de kans veel groter is dat je het krijgt, als je ouders het hebben. Jullie hebben pech, want pappa en ik zijn allebei dyslectisch.

Juf Hanny: Maar daardoor hebben jullie het ook snel ontdekt. Dus het is niet alleen maar pech.

Emily: Hé juf Hanny! Jou heb ik lang niet gezien!

Juf Hanny: Ha Emily. Hoe gaat het met je?

Emily: Goed hoor. Ik zit in 2 HAVO. Het is wel hard werken maar ik heb **mooie cijfers**.

Juf Hanny: Goed zo!

Prikbord . . .

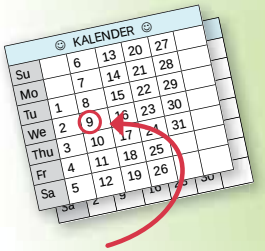

Werkstuk inleveren!!

Raadseltje:
Welk gezegde wordt hier bedoeld?

a. Hoge bomen vangen veel wind
b. De appel valt niet ver van de boom
c. De kat uit de boom kijken.

. . . even serieus

Het woord **dyslexie** betekent: niet goed kunnen lezen.

Mensen met dyslexie hebben **problemen** met lezen, met foutloos schrijven en/of met spellen.

De aanleg voor dyslexie is **erfelijk**. Dat betekent dat je het van je vader of moeder kunt erven. Net als je rode haar of je vrolijke karakter.

Dyslexie gaat nooit helemaal over.
Ook niet als je heel erg je best doet of als je ouder wordt.
Je kunt wel leren om er minder last van te hebben. Zodat je toch mooie cijfers haalt op school.

Als je dyslexie hebt:
- is technisch lezen moeilijk;
- is het moeilijk om klank en vorm aan elkaar te koppelen;
- is het moeilijk om spellingsregels te onthouden.

Technisch lezen, klank en vorm, spellingsregels: op de volgende pagina lees je er meer over!

daanxyz gebruikersnaam
••••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Daan

Jarig: 21 augustus
Lievelingsdier: krokodil
Lievelingskleur: groen
Hobby: scouting
Vrienden:

Ineke mijn moeder

Emily mijn zus

juf Hanny mijn RT juf

Romy die zit bij mij in groep 7

Esther de moeder van Romy

mijn lievelingsdier!

Daan: Gezellig dat jullie met elkaar kletsen maar gaat iemand mij vertellen wat dyslexie is?

Juf Hanny: Dyslexie betekent dat je **heel moeilijk kunt leren lezen, spellen en foutloos schrijven**, terwijl je andere dingen wel goed kunt leren..

Daan: Ik vind schrijven zonder fouten geloof ik moeilijker dan lezen. Jij ook, Emily?

Emily: Ja, goed spellen is erg lastig. Maar nu ik zoveel moet lezen op de middelbare school merk ik ook dat lezen **veel langzamer** gaat dan bij andere kinderen. Ik begrijp wel goed wat ik lees, hoor.

Juf Hanny: Met **begrijpend lezen** heb je meestal geen problemen als je dyslexie hebt. Wel met **technisch lezen**.

Daan: Hoe weet je eigenlijk dat het dyslexie is?

Juf Hanny: Voor kinderen met dyslexie is het moeilijk om te onthouden hoe een letter **klinkt**. Dus dat je bij een P pé hoort. Bij een **combinatie** van letters is het nog moeilijker: CH klinkt als g.

Daan: Ik zeg altijd ps tegen sp. Weps. Nee wesp.

Juf Hanny: Het is ook moeilijk om spellingsregels te onthouden. Dat aan het eind van de lettergreep een korte klinker staat, terwijl je een lange hoort. Ma-ken. Niet maaken.

Daan: Dat is toch ook heel moeilijk?

Prikbord . . .

IU?
EU? UE?
UI!

weps?
wesp!

. . . even serieus

Technisch lezen =
weten welke woorden en zinnen er staan. Voor kinderen met dyslexie is dat moeilijk.

Begrijpend lezen =
weten waar een tekst over gaat, wat belangrijk is en wat bij elkaar hoort. Dat kunnen kinderen met dyslexie vaak net zo goed als andere kinderen.

Klank en vorm
Bij elke letter en combinatie van letters hoort een klank. Als je O leest, 'hoor' je in je hoofd oo.
Als je CH leest, hoor je g.
Voor kinderen met dyslexie is het moeilijk om dat te onthouden.

Spellingsregels
We hebben heel veel afspraken over het schrijven van woorden. Als je dyslexie hebt, is het vaak moeilijk voor je om die afspraken te onthouden. Daarom maak je veel fouten.

daanxyz gebruikersnaam
•••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Daan

Jarig: 21 augustus
Lievelingsdier: krokodil
Lievelingskleur: groen
Hobby: scouting
Vrienden:

Ineke — mijn moeder

Emily — mijn zus

juf Hanny — mijn RT juf

Romy — die zit bij mij in groep 7

Esther — de moeder van Romy

Juf Hanny: Ja, maar kinderen zonder dyslexie leren het wel, met wat meer tijd en aandacht. Voor kinderen met dyslexie blijft het moeilijk.

Emily: Ik weet vaak niet meer precies hoe iets heet. Dan zeg ik: "Uh… een snelle fiets waarbij je een helm op moet. O ja, Bromfiets".

Juf Hanny: Ja, dat hoort er ook bij.

Daan: Hebben veel kinderen dyslexie? En **hoe komt het eigenlijk?**

Esther: Hallo! Ik ben de moeder van Romy. Die zit bij Daan in de klas. Mag ik ook iets zeggen?

Ineke: Ha Esther. Jij hebt er verstand van, je bent toch orthopedagoog?

Daan: Orto watte?

Esther: Orthopedagoog. De h spreek je niet uit: or-to-pee-daa-goog. Ik heb geleerd over hoe kinderen leren. Als je dyslexie hebt werken je hersenen iets anders dan bij de meeste mensen. Maar we weten nog niet precies hoe dat komt.

Juf Hanny: Ongeveer **4 % van de kinderen** heeft het. Dat betekent dat als je zomaar 100 kinderen bij elkaar zet, er 4 dyslexie hebben.

Esther: En wist je dat je ook **moeite met rekenen** kunt hebben? Dat heet **dyscalculie**. Het komt iets minder voor, bij ongeveer 2 tot 3 % van de kinderen.

Prikbord . . .

Mopje
"Waarom steekt een jongen met dyscalculie de weg over?"
"Om aan de overkant te komen!"

. . . even serieus

Ongeveer **4%** van de kinderen heeft dyslexie. Dat betekent dat van de 100 kinderen, er vier dyslexie hebben.

Een **orthopedagoog** heeft verstand van de opvoeding van kinderen, van hoe kinderen leren en van de problemen die daarbij soms kunnen ontstaan.

Een **psycholoog** heeft verstand van menselijk gedrag. Sommige psychologen houden zich bezig met het gedrag van kinderen en met leerstoornissen zoals dyslexie en dyscalculie.

Een **remedial teacher** (RT'er) geeft extra uitleg en laat je extra oefenen met lezen, schrijven of rekenen. Een RT'er werkt op school of buiten school in een eigen praktijk.

daanxyz gebruikersnaam
••••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Daan

Jarig: 21 augustus
Lievelingsdier: krokodil
Lievelingskleur: groen
Hobby: scouting
Vrienden:

Ineke — mijn moeder

Emily — mijn zus

juf Hanny — mijn RT juf

Romy — die zit bij mij in groep 7

Esther — de moeder van Romy

Daan: Dat heeft Romy toch? Zij gaat ook naar juf Hanny.

Romy: Hallo! Praten jullie over mij?

Esther: We praten over dyslexie en dyscalculie. Voor Daan's werkstuk. En waar doe jij je werkstuk over?

Romy: Kunnen we het **samen** doen? Over dyslexie en dyscalculie. Dan kan ik Daan helpen met schrijven.

Juf Hanny: Goed idee! En Daan kan jou helpen met plannen. Want dat vind jij moeilijk, toch?

Romy: Ja nou. Wanneer moet het ook weer af?

Daan: Over drie weken.

Romy: Dat is best lang toch? Is het dan bijna vakantie?

Daan: We hebben toch net vakantie gehad?

Romy: Hm. Dat vind ik dus moeilijk.

Daan: Komt dat ook door de dyscalculie?

Esther: Mensen met dyscalculie vinden het vaak ook moeilijk om klok te kijken en om de weg te vinden en om plannen te maken.

Prikbord . . .

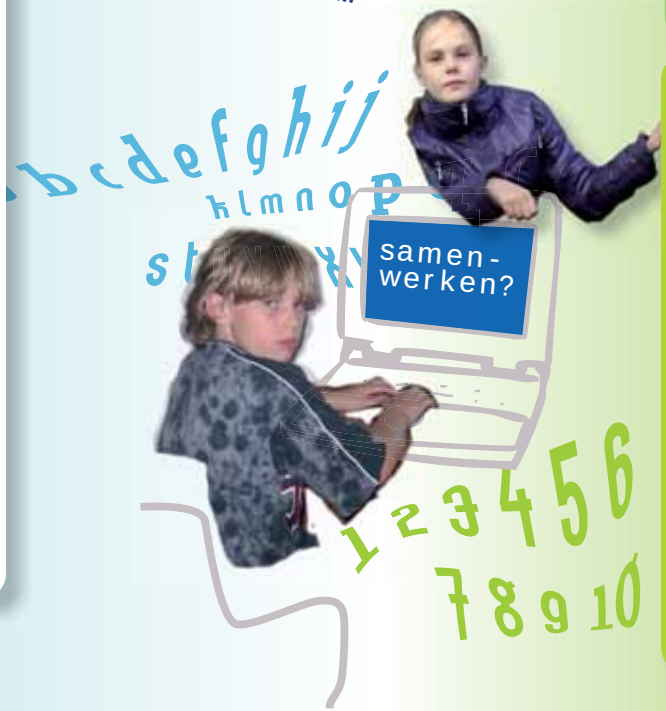

. . . even serieus

Dyscalculie betekent: niet goed kunnen rekenen.

Voor kinderen met dyscalculie is het moeilijk om

- de getallen te herkennen: te weten dat 4 hoort bij vier hoort bij ✿✿✿✿
- te onthouden wat je moet doen bij plus + en min - en keer x
- te weten wat een getal waard is; of het groter of kleiner, meer of minder is dan een ander getal.

Waarom moet je eigenlijk kunnen lezen, schrijven en rekenen? Als je straks niet meer op school zit, hoeft het toch niet meer?
Toch wel…

- Je moet gebruiksaanwijzingen lezen, zodat je weet hoe iets werkt.
- Je moet je collega's een brief (of een mail) kunnen schrijven.
- Je moet kunnen uitrekenen of je genoeg geld hebt om een nieuwe tv te kopen.
- Je moet kunnen uitrekenen hoe laat je de trein moet nemen als je op tijd wilt komen.

En nog heel veel meer!

daanxyz gebruikersnaam
•••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Daan

Jarig: 21 augustus
Lievelingsdier: krokodil
Lievelingskleur: groen
Hobby: scouting
Vrienden:

Ineke — mijn moeder

Emily — mijn zus

juf Hanny — mijn RT juf

Romy — die zit bij mij in groep 7

Esther — de moeder van Romy

Juf Hanny: Kinderen met dyscalculie blijven vaak **op hun vingers tellen** bij het rekenen. En ze kunnen het verschil tussen 'min' en 'plus' en 'maal' en 'gedeeld door' niet onthouden.

Esther: De meeste mensen leren op school zonder heel veel moeite lezen en rekenen. En dan merken ze bijna niet meer, hoe vaak je het nodig hebt, ook als je niet (meer) op school zit.

Esther: Mensen voor wie lezen of rekenen moeilijk is worden soms heel slim in **trucjes** verzinnen. "Ik heb mijn leesbril niet bij me", zeggen ze dan. Of ze betalen altijd met groot geld, zodat ze zeker weten dat het genoeg is.

Ineke: Maar dan blijf je wel met heel veel klein geld zitten!

Daan: Ik bedenk ook wel eens een smoesje om niet te hoeven lezen, hoor. Dan zeg ik dat ik keelpijn heb, als ik de beurt krijg. Ga ik heel erg hoesten…

Romy: Ja! En ik moet altijd heel lang naar mijn boek zoeken, als we gaan rekenen.

Ineke: Jullie mogen er best grapjes over maken. Maar ik weet nog goed dat Daan niet meer naar school wilde in groep 4. Dat hij geen keelpijn had, maar wel elke dag **buikpijn**.

Esther: Ja, dat had Romy ook. Echte buikpijn, hoor. Maar de dokter kon niks vinden. En als er een rekentoets was, werd het erger.

Prikbord . . .

Raadseltje:
Het bijltje er bij...
a. meenemen
b. weggooien
c. neerleggen
?

. . . even serieus

Kinderen met dyslexie of dyscalculie zijn **niet dom**. Ze zijn net zo slim (of niet slim) als andere kinderen.
Doordat ze het moeilijk vinden om te leren lezen, schrijven of rekenen, voelen ze zich soms wel dom.

Ze kunnen daar **verdrietig** van worden. Soms gaan ze er tegenop zien om naar school te gaan of een toets te maken.

Als je iets erg vervelend vindt of ergens zenuwachtig voor bent, voel je dat soms in je lijf. Dan krijg je **buikpijn** of **hoofdpijn**.

Kinderen en grote mensen met dyslexie of dyscalculie bedenken soms allerlei **smoesjes** om niet te hoeven lezen, schrijven of rekenen. Dat is niet altijd handig, want oefenen is belangrijk! Maar het kan wel slim zijn om andere **oplossingen** te vinden als je iets moeilijk vindt.

daanxyz gebruikersnaam
••••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Daan

Jarig: 21 augustus
Lievelingsdier: krokodil
Lievelingskleur: groen
Hobby: scouting
Vrienden:

Ineke — mijn moeder

Emily — mijn zus

juf Hanny — mijn RT juf

Romy — die zit bij mij in groep 7

Esther — de moeder van Romy

Juf Hanny: Gelukkig hebben jullie ouders er met de juf over gepraat. En toen zijn jullie getest.

Daan: Ja, dat weet ik nog. Ik moest heel veel opdrachtjes doen. Het was leuk maar het duurde lang.

Romy: Ik heb ook testen gedaan. Heb jij ook een diploma gekregen, Daan?

Esther: Haha, dat heet geen diploma. Dat heet een verklaring. Jij hebt een **dyscalculieverklaring**.

Ineke: Ja, en Daan heeft een **dyslexieverklaring**.

Juf Hanny: Door die verklaring weten we op school dat jullie extra moeten oefenen. Daarom krijgen jullie **Remedial Teaching**. En jullie mogen **hulpmiddelen** gebruiken. Weet je wat dat zijn?

Daan: Ja, ik wel! Ik mag mijn boeken luisteren in plaats van lezen. Daar heb ik een speciaal apparaat voor, een Daisy speler.

Romy: En ik heb een tafelkaart.

Juf Hanny: Met de verklaring mogen jullie ook op een andere manier toetsen maken. Jullie krijgen bijvoorbeeld meer tijd, of grotere letters. En spelfouten worden niet allemaal meegerekend.

Romy: De juf maakt voor mij de verhaaltjessommen minder ingewikkeld.

Prikbord . . .

dit is een tafelkaart

. . . even serieus

Bij het **onderzoek** of je dyslexie of dyscalculie hebt wordt gekeken wat je precies moeilijk vindt.

Als je dyslexie of dyscalculie hebt krijg je een **verklaring** zodat je school weet dat je hulp nodig hebt en wat voor jou het beste helpt.

De verklaring blijft je hele leven **geldig**, ook als je naar een andere school gaat. Dus bewaar hem goed!

Met een verklaring weet de school dat je dyslexie of dyscalculie hebt en welke hulp je nodig hebt.

- **Remedial Teaching** (RT) is extra oefenen en extra uitleg.
- Soms krijg je **meer tijd** om te lezen, schrijven of rekenen.
- Soms krijg je **hulp** van een computer of een rekenmachine.
- Soms hoef je **minder** te lezen, schrijven of rekenen dan andere kinderen.
- Soms wordt een toets **voorgelezen** of mag je hem mondeling doen.
- Soms worden de opdrachten **aangepast**.

daanxyz gebruikersnaam
••••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Daan

Jarig: 21 augustus
Lievelingsdier: krokodil
Lievelingskleur: groen
Hobby: scouting
Vrienden:

Ineke — mijn moeder

Emily — mijn zus

juf Hanny — mijn RT juf

Romy — die zit bij mij in groep 7

Esther — de moeder van Romy

Daan: Hebben alle mensen met dyslexie **dezelfde problemen?**

Esther: Nee. Voor sommige kinderen is het heel moeilijk om hardop te lezen, terwijl ze wel goed kunnen stillezen. En andere kinderen vinden lezen altijd moeilijk.

Juf Hanny: En voor sommige kinderen is het vooral moeilijk om goed te spellen en foutloos te schrijven.

Esther: Voor veel kinderen met dyslexie is het allemaal moeilijk: lezen, spellen en foutloos schrijven.

Daan: Ik kan wel goed lezen maar als ik hardop lees, dan zegt de juf soms dat ik het verkeerde woord lees.

Juf Hanny: Ja, jij bent echt een '**rader**'. Dan staat er bijvoorbeeld: "Sinterklaas doet de cadeautjes in de schoorsteen" en dan lees jij "Sinterklaas doet de pakjes in de schoorsteen". Dat is niet zo erg. Maar het is wel lastig als je leest: "Sinterklaas doet de bureautjes in de schoorsteen".

Esther: Andere kinderen zijn '**spellers**'. Die gaan het woord cadeautjes dan spellen. Dat is een moeilijk woord om te spellen! Eigenlijk moet je het gewoon herkennen. Als je alles moet spellen ga je langzaam lezen en dan vergeet je waar de tekst over ging.

Daan: Ik ga aan Romy vragen hoe dat is met dyscalculie. Of dat wel voor iedereen hetzelfde is.

Prikbord . . .

. . . even serieus

Sommige kinderen met dyslexie zijn **spellers**. Ze lezen elk woord letter voor letter. Daardoor lezen ze erg langzaam.

Andere kinderen met dyslexie zijn **raders**. Ze lezen snel, en als ze een woord niet herkennen raden ze er naar. Soms slaan ze een stukje over.

Je kunt ook een beetje speller en een beetje rader zijn.

Dat is pech! Vanaf groep 5 krijg je nieuwe lessen waar je veel voor moet lezen, zoals wereldoriëntatie en geschiedenis. Zelfs met rekenen moet je veel lezen! Als je dyslexie hebt, is dat soms best lastig.

Raadseltje:
Beter één vogel in de hand dan
a. tien in de lucht
b. drie in de pan
c. geeneen

balans babbels

romy124 gebruikersnaam
••••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Romy

Jarig: 12 april
Lievelingsdier: panda
Lievelingskleur: paars
Hobby: dansen
Vrienden:

Esther — mijn moeder

Lizzie — mijn beste vriendin

juf Hanny — mijn RT juf

Daan — die zit bij mij in groep 7

Ineke — Daan z'n moeder

Daan: Hé Romy, heeft iedereen met dyscalculie dezelfde problemen?

Romy: Dat weet ik niet hoor. Ik weet wel dat ik het moeilijk vind om een getal goed op te schrijven. Mijn opa is één en tachtig. 18. Toch?

Esther: Nee liefje, dat moet 81 zijn. Dat is ook wel onhandig, dat wij dat zo zeggen. In het Engels zeggen ze: eighty one. Engelse kinderen hebben er geen moeite mee om het goed te schrijven, ook niet als ze dyscalculie hebben.

Juf Hanny: Romy vindt het ook lastig om de **regels van het rekenen** uit het hoofd te leren. Met een moeilijk woord noemen we dat **procedures**. Er zijn ook kinderen met dyscalculie die wel goed getallen kunnen leren, maar geen procedures. Of andersom.

Romy: Weet je wat ik ook niet kan? Onthouden wat groter is of kleiner. Of ouder of jonger. Is oma nou jonger of ouder dan opa?

Esther: Oma is zes en zeventig. 76.

Romy: Ja. Is ze dan ouder dan Opa? Ik denk het wel, want zij heeft grijze haren. En Opa niet.

Esther: Haha Opa is helemaal kaal! En hij is 81. Dus dat is vijf jaar ouder dan 76.

Romy: Oh ja.

Daan: Wow, Romy, die dyscalculie is echt vervelend.

Prikbord . . .

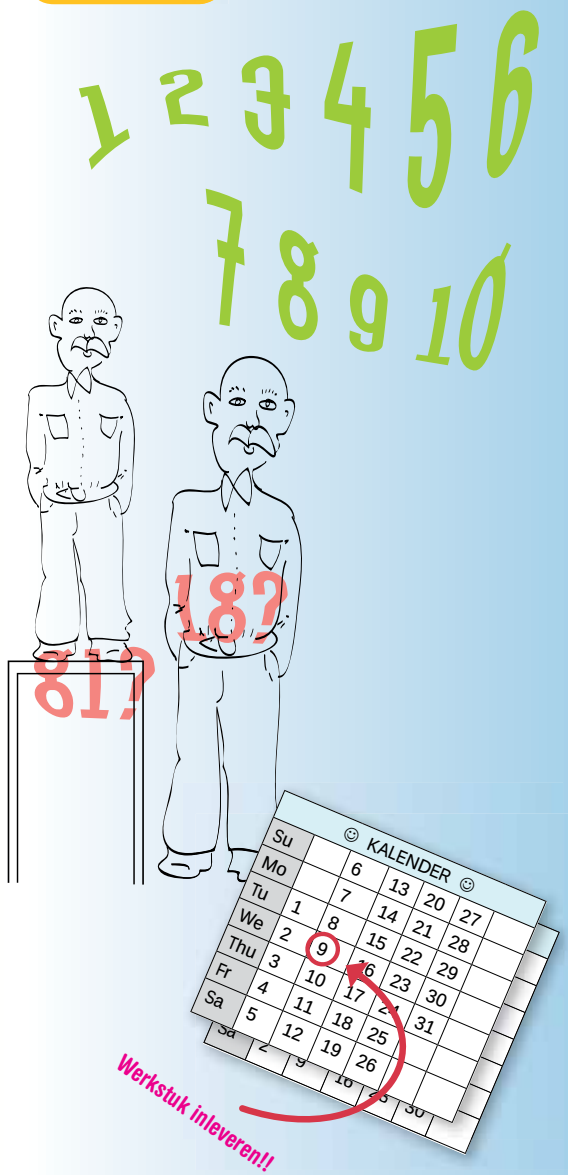

. . . even serieus

Als je dyscalculie hebt, kan je verschillende dingen moeilijk vinden:

- Sommen tot 20 uit je hoofd leren. Hoeveel is 5 + 6?
  En 18 - 4?
- Getallen op volgorde te zetten en schrijven.
  1 3 5 7 9 of 1 5 9 7 3?
- Een som uitrekenen. Wat moet je ook weer doen bij een maalsom? En bij een breuk?
- Klokkijken. Hoe laat is het als de grote wijzer op de negen staat en de kleine op de drie? En andersom?
- Bedenken wat groter of kleiner is, langer of korter, jonger of ouder.
- Ik ben 1 meter 63 en jij bent 1 meter 52. Wie is het langst?

Als je dyslexie of dyscalculie hebt kost lezen, schrijven of rekenen je **extra veel moeite en energie**.
Je kunt soms daar soms best moe van worden!

romy124 gebruikersnaam
•••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Romy

Jarig: 12 april
Lievelingsdier: panda
Lievelingskleur: paars
Hobby: dansen
Vrienden:

Esther — mijn moeder

Lizzie — mijn beste vriendin

juf Hanny — mijn RT juf

Daan — die zit bij mij in groep 7

Ineke — Daan z'n moeder

Daan: Zit dyscalculie ook **in je hersens,** moeder van Romy?

Esther: Ja. Maar we weten nog niet precies hoe het zit, net als met dyslexie. We weten wel dat kinderen met dyslexie en kinderen met dyscalculie allebei problemen hebben met het **werkgeheugen** en met **automatiseren**.

Juf Hanny: Met het werkgeheugen onthoud je de informatie die nodig is terwijl je iets doet. Als je een som maakt, moet je onthouden met welke cijfers je rekent en wat je ermee moet doen. Als je leest, moet je onthouden waar het over gaat en ook wat de woorden betekenen.

Esther: Kinderen met dyslexie en dyscalculie hebben vaak **minder ruimte** in hun werkgeheugen en ze onthouden ook **korter**.

Juf Hanny: Automatiseren is, dat je iets dat je vaak doet, gaat doen **zonder na te denken**. Weet je nog dat je leerde fietsen? Je moest erg je best doen om niet om te vallen. Nu gaat het vanzelf.

Daan: Ja! En toen ik laatst zes weken niet had gefietst door mijn gebroken been, kon ik het toch gewoon weer.

Esther: Precies! Dat is automatiseren. Dat moet je ook doen met lezen en schrijven en rekenen. Als je de uitkomst van sommige sommetjes niet kent, zoals de tafels, moet je veel te veel nadenken om een moeilijke som te kunnen maken. En als je een woord helemaal moet spellen, dan vergeet je waar de zin over gaat.

Prikbord . . .

. . . even serieus

Je hebt een geheugen waar informatie **kort** wordt opgeslagen: je werkgeheugen of korte termijn-geheugen. En een geheugen waar de informatie **blijft zitten**: je lange termijngeheugen.

In je werkgeheugen zit de informatie die je nodig hebt terwijl je aan het 'werk' bent.

Je **werkgeheugen** is net een **zandloper**. De informatie gaat er weer uit, zodat er ruimte komt voor nieuwe informatie.
Soms is de zandloper klein en kan er niet zoveel informatie in. Soms loopt-ie (te) snel leeg.

De eerste keer dat je iets doet, moet je er heel erg over nadenken. Maar als je iets vaak doet, gaat het (bijna) vanzelf. Automatisch. Dat heet **automatiseren**. De informatie is dan opgeslagen in je lange termijngeheugen.

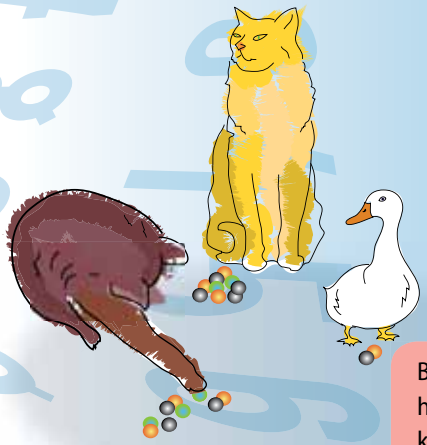

Bij lezen, schrijven en rekenen heb je dat heel hard nodig om **ruimte** in je werkgeheugen te krijgen voor moeilijkere dingen.

romy124 gebruikersnaam
••••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Romy

Jarig: 12 april
Lievelingsdier: panda
Lievelingskleur: paars
Hobby: dansen
Vrienden:

Esther — mijn moeder

Lizzie — mijn beste vriendin

juf Hanny — mijn RT juf

Daan — die zit bij mij in groep 7

Ineke — Daan z'n moeder

Juf Hanny: Nu begrijpen jullie misschien ook, waarom ik steeds zeg: **oefenen oefenen oefenen!** Want automatiseren is moeilijk voor jullie, maar het kan wel.

Ineke: Daan vindt het wel saai om zijn huiswerk te maken, juffrouw Hanny. Maar ik laat hem het boodschappenlijstje maken. En ik lees hem nog elke avond voor! En na het eten mag hij elke avond op MSN.

Daan: Oh! Is dat om te oefenen? Nou ja – ik vind het toch leuk.

Romy: Als ik met mammie boodschappen doe, moet ik altijd afrekenen. En kijken welke pindakaas goedkoper is. Is dat soms ook om te oefenen, mammie?

Esther: Ja, je hebt me door, meid.

Juf Hanny: **Oefenen kan best leuk zijn hoor**. Er zijn heel veel spelletjes met letters en cijfers. En lezen is leuk, toch?

Romy: Yes! Ik vind "Hoe overleef ik" zo leuk. En alles van Carry Slee.

Daan: Nou… ik vind lezen eigenlijk best saai. Als mamma voorleest vind ik het wel leuk. We zijn nu in "De verhalen van de tweelingbroers" bezig. Echt spannend. En luisterboeken vind ik ook leuk.

Juf Hanny: Dat is prima hoor. Daar leer je ook van.

Prikbord . . .

. . . even serieus

Om te leren lezen, schrijven en rekenen, moet je **oefenen**. Dat moet iedereen, maar als je dyslexie of dyscalculie hebt, moet je **heel veel oefenen**.

Je kunt beter vier keer per week een kwartier oefenen dan één keer per week een uur.

Oefenen mag best **leuk** zijn! Er zijn heel veel computer-spelletjes om lezen, schrijven en rekenen te oefenen. Ga maar eens op zoek op internet of vraag het aan je leerkracht.

Lezen is oefenen, voorgelezen worden ook. Je leert er nieuwe woorden van en hoe zinnen in elkaar zitten.

Je werkgeheugen kan je ook **trainen**!

Als je goed geoefend hebt, verdien je een **beloning**. Geef je zelf maar een compliment!

daanxyz gebruikersnaam
••••••••• wachtwoord
OK

dit is de Balansbabbel van:

Daan

Jarig: 21 augustus
Lievelingsdier: krokodil
Lievelingskleur: groen
Hobby: scouting
Vrienden:

Ineke — mijn moeder

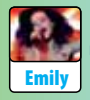
Emily — mijn zus

juf Hanny — mijn RT juf

Romy — die zit bij mij in groep 7

Esther — de moeder van Romy

Emily: Esther en juf Hanny, mag ik wat vragen? Mijn vriendin Hannah heeft ook dyslexie. En zij heeft een speciale bril. Dat helpt, zegt ze. Kan dat?

Esther: Ik weet dat uit onderzoek op de universiteit blijkt dat **een bril** of **oefenen met je ogen of je lichaam** niet echt werkt.

Juf Hanny: Ik ben het met je eens, Esther. Heb jij eigenlijk ook nog RT op school, Emily?

Emily: Nee, maar mijn moeder helpt me. Ik moet zoveel lezen! Eerst las ze veel voor, nu heb ik een speciaal computerprogramma dat de teksten voorleest. Ik kan er ook samenvattingen mee maken.

Daan: Als ik later ook naar die school ga kan ik mooi Emily's samenvattingen gebruiken.

Ineke: Dat dacht ik niet. Van samenvattingen maken leer je ook veel. Maar de schoolboeken die op de computer voorgelezen worden kunnen we wel weer gebruiken.

Daan: Misschien kunnen we ons werkstuk laten voorlezen door de computer, Romy! Kunnen we het afspelen in de klas.

Romy: Echt cool! Dan hebben we ook een spreekbeurt! Zal ik morgenmiddag bij jou komen om er aan te beginnen?

Daan: Ja, dat lijkt me een strak plan.

Prikbord . . .

Raadseltje:
Je bent de chauffeur van de schoolbus. Bij de eerste halte stappen drie kinderen in. Bij de tweede halte stappen vier kinderen in. Bij de derde halte stapt Marietje uit, want daar woont haar oma. Bij de vierde halte stapt niemand in. Vraag: hoe heet de chauffeur?

Antwoord: haha jij bent de chauffeur!
Dus jouw naam is het goede antwoord.

. . . even serieus

Meer dan **100 jaar geleden** werd voor het eerst over dyslexie geschreven. Toen heette het 'woordblindheid'. Nog steeds denken sommige mensen dat het met je **ogen** te maken heeft.

Ook is er lang gedacht dat het met de samenwerking tussen je linker- en je rechterhersenhelft te maken had. Daarom werden er **oefeningen** bedacht om je hersenhelften beter te laten samenwerken.

Bij de universiteiten is **geen bewijs** voor deze ideeën gevonden. Eigenlijk helpt alleen **heel veel oefenen** met lezen en schrijven.

Brillen, diëten en gym kunnen misschien geen kwaad. Ze kosten wel **tijd en geld**. Die tijd kan je beter aan oefenen besteden en het geld zou je beter kunnen uitgeven aan hulp bij het oefenen.

Hoe maak ik een werkstuk?

1 Kies een onderwerp

Neem een onderwerp waar je al veel van weet (je hobby of je huisdier) of iets waar je veel van zou willen weten (een vakantieland of het werk van één van je ouders).

2 Zoek informatie over het onderwerp

Stel vragen aan mensen in je omgeving, zoek thuis of op school naar boeken of tijdschriften. Je kunt ook naar de bibliotheek. En je gaat natuurlijk op zoek op internet!

3 Maak een opzet

Schrijf met kernwoorden of korte zinnen op wat je allemaal weet over je onderwerp. Dan ga je kiezen wat je wilt vertellen. Je kunt meestal niet alles vertellen! Hoeveel pagina's mag je werkstuk zijn? Maak een indeling in hoofdstukken. Een werkstuk bestaat uit:

- Een voorkant. Daarop staat de titel van je werkstuk, je naam, je klas en de datum. Het is leuk om een mooi plaatje op de voorkant te zetten. Maak de voorkant als de rest van je werkstuk klaar is!
- Een inhoudsopgave. Daarin staan de titels van de hoofdstukken en de bladzij nummers.
- Een inleiding. Daarin schrijf je:
  - waarom je dit onderwerp gekozen hebt;
  - wat je graag over dit onderwerp wilde leren;
  - wat je in het werkstuk gaat beschrijven.
- Hoofdstukken. Daarin staat de informatie die je wilt vertellen. Maak de hoofdstukken niet te kort. Je kunt de hoofdstukken nog indelen in paragrafen en de paragrafen in alinea's.
- Afsluiting. Daarin schrijf je hoe je het vond om het werkstuk te maken, wat je het leukst vond om te leren en wat je misschien nog meer zou willen uitzoeken over dit onderwerp.

4 Schrijf de tekst

- Schrijf eerst je hoofdstukken.
- Schrijf geen zinnen over van internet of uit een boek, gebruik je eigen woorden.
- Gebruik geen woorden die je niet begrijpt. Als je een moeilijk woord gebruikt, leg je het uit.
- Maak de zinnen niet te lang.
- Schrijf dan de inleiding en de afsluiting.

5 Controleer de spelling en de grammatica

Gebruik de spellings- en grammaticacontrole. Als je in Word typt, krijg je een rood lijntje onder de woorden die niet goed gespeld zijn. Door op de rechtermuisknop te drukken, zie je hoe je het woord wel moet spellen. Laat je werkstuk ook nog eens controleren door één van je ouders of een grote broer of zus.

6 Zoek plaatjes

Zoek plaatjes, op internet of in tijdschriften. Je kunt plaatjes die je hebt uitgeknipt in je werkstuk plakken nadat je het uitgeprint hebt of je kunt ze scannen en op de juiste plek zetten. Gebruik alleen plaatjes die passen bij je werkstuk en maak het niet te druk.

7 Maak je werkstuk mooi

- Zorg voor paginanummers.
- Zorg voor een mooie indeling van de pagina's, kijk of alles op de goede plaats staat en of de inhoudsopgave klopt.
- Maak de voorkant van je werkstuk.
- Print je werkstuk uit en doe het in een mapje.
- Zorg dat je werkstuk er netjes uitziet!

nog meer tips, volgende bladzij >>>

Tip: Bewaar al je informatie en plaatjes in een map of doos. Maak op de computer een aparte map voor de bestanden die met je werkstuk te maken hebben.

Zoeken in de bibliotheek

Ga naar de openbare bibliotheek in de buurt. Daar kan je boeken zoeken en bekijken. Om iets mee naar huis te nemen, moet je lid worden. Voor kinderen tot 18 jaar is dat gratis. In de bibliotheek werken mensen die jou graag willen helpen om informatie te zoeken.

Zoeken op internet

Op internet is over alle onderwerpen informatie te vinden. Wees voorzichtig: niet alles wat op internet staat is waar! Als je nog niet veel op internet gezocht hebt, zoek dan eerst naar tips voor het zoeken!

Woordspinnen

Voor het maken van je opzet kun je een woordspin gebruiken. Schrijf je onderwerp in het midden en kernwoorden erom heen. Kies wat je wel wilt bespreken en wat niet.

Tip: Wil je een spreekbeurt houden over dit onderwerp? Je kunt de informatie uit dit boekje gebruiken. Kijk voor 'hoe maak ik een spreekbeurt' op www.balanskids.nl

TiPS!

Als je nog meer wilt lezen over dyslexie en dyscalculie, voor je spreekbeurt of je werkstuk of omdat je het gewoon graag wilt weten, hier wat tips:

Internet

www.balansdigitaal.nl
Via de site van Landelijke Oudervereniging Balans kom je op de site van Balans Kids. Bij "links over stoornissen" vind je internetpagina's over dyscalculie en dyslexie en bij "links over thema's" vind je links naar andere sites, bijvoorbeeld over het maken van werkstukken.

Het Klokhuis

Hier kun de aflevering van het tv programma Het Klokhuis over dyscalculie zien: http://www.hetklokhuis.nl/onderwerp/rekenen

Tijdschrift

Balans Kids is het leukste blad voor en door kinderen van 6 tot 14 jaar met een leer- of gedragsprobleem. Het verschijnt 9 keer per jaar.

Makkelijk Lezen Plein

Heeft de Openbare Bibliotheek bij jullie ook een Makkelijk Lezen Plein? Je vindt daar makkelijk te lezen boeken, luisterboeken, en andere zaken die lezen makkelijker en leuker maken. Op de site van het Makkelijk Lezen Plein vind je ook veel info: www.makkelijklezenplein.nl

Boeken VOOR kinderen met dyslexie

Uitgeverij Zwijsen heeft in de serie *Zoeklicht boeken* voor kinderen van kinderen van 9 jaar en ouder die moeite met lezen hebben. Deze verhalen zijn gemakkelijk om te lezen maar gaan over onderwerpen die voor grotere kinderen ook leuk zijn.

Boeken OVER kinderen met dyslexie

De smoezenkampioen, van Carry Slee voor kinderen vanaf ongeveer 8 jaar.
Ga jij maar op de gang, van Jacques Vriens voor kinderen van ongeveer 9 jaar.
Ik ben niet bom, van Marion van de Coolwijk voor kinderen vanaf ongeveer 10 jaar.

Boeken OVER kinderen met dyscalculie

Buikpijnsommen van Odiel Reef voor kinderen van 7 tot 9 jaar.
Tom is speciaal van F. Trommar voor kinderen tussen de 6 en de 12 jaar

Een uitgave van Landelijke Oudervereniging Balans

© Bilthoven 2011

Tekst: Miriam de Heer

Vormgeving: Floor Leemans, BeeldinZicht, Rotterdam

Eindredactie: Arga Paternotte

Druk: Senefelder Misset, Doetinchem